

Úvod, data v médiích

ANALÝZA DAT

18. ÚNORA 2021

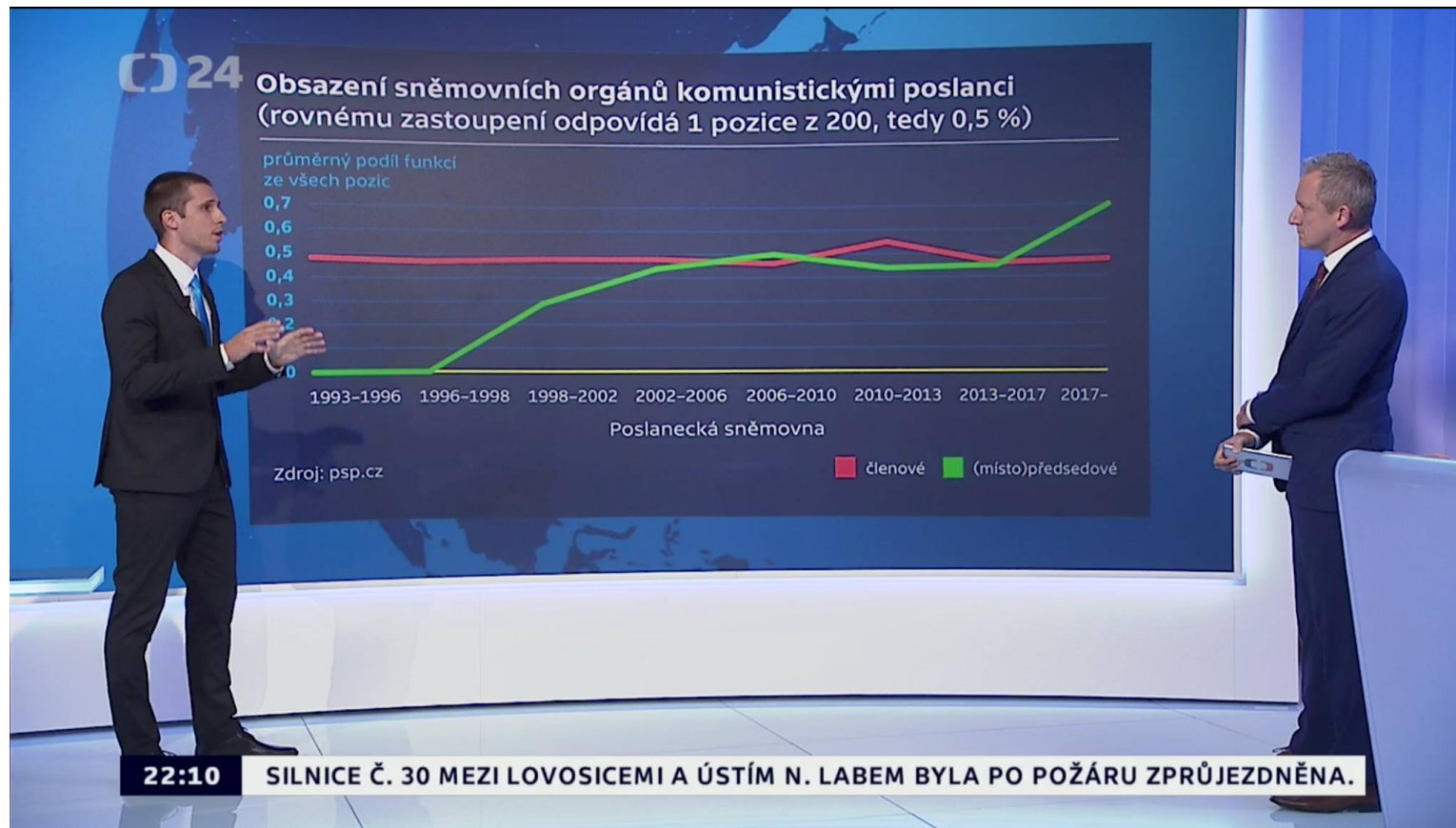
Proč jsme tady?

---

theschoolrun.com

Proč já?

Proč já?

Analýza dat

---

1. Úvod, data v médiích
  - obsah předmětu a nároky na splnění, role dat v médiích
2. Práce s daty
  - typy dat, replikace výstupů datové žurnalistiky
3. Volební průzkumy
  - logika a ideální podoby prezentace výsledků volebních průzkumů
4. Vizualizace dat
  - nejlepší způsoby grafické prezentace dat

Analýza dat

---

5. Statistické usuzování
  - logika aplikace výsledků dat ze vzorku na celou populaci
6. Základní statistické nástroje
  - korelace a t-test
7. Regresní analýza
  - nejvíce využívaná metoda v kauzálním sociálněvědním výzkumu

Analýza dat

---

8. Základní popisná statistika v prostředí MS Excel
  - základní práce s daty v programu
9. Postupy zobecňování v prostředí MS Excel
  - použití základních statistických nástrojů v programu
10. Sociálněvědní archivy a velké mezinárodní výzkumy
  - představení významných zdrojů dat
11. Etické aspekty výzkumu a publikace jeho výsledků
  - základní etické aspekty výzkumné práce

Organizace výuky

- povinný předmět pro specializaci Mediální studia
- čtvrtek 12:30–13:50
- 11 týdnů
- výuka bude probíhat on-line: <https://cesnet.zoom.us/j/96177417282>

Moodle

- sdílení prezentací z hodin a podkladů pro semináře
- plnění testů
- MOODLE pro výuku 1 - <https://dl1.cuni.cz>
- do systému se přihlašujete pomocí údajů CAS UK (https://dl.cuni.cz/?page_id=17):
  - uživatelské jméno: 8místné číslo na ISIC kartě pod fotografií (stejně pro přihlášení do SISu)
  - heslo: stejné jako pro SIS
- přihlásit se do kurzu:
  - Analýza dat (JKB045)
(<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=9109>)

Požadavky na absolvování

- studium literatury (věcné pochopení postupů a metod), účast na přednáškách, samostatná práce, konzultace
- výsledná známka bude odvozena od složení dvou testů v Moodle
  - jejich smyslem není testovat znalost složitější matematiky, ale spíše logiky a pochopení věci
- test č. 1 (40 % výsledné známky)
  - obsahem literatury a přednášky z prvních sedmi setkání
  - absolvování po 7. přednášce semestru
- test č. 2 (60 % výsledné známky)
  - obsahem literatury a přednášky z celého semestru
  - k dispozici budou 3 termíny (po jednom v červnu, červenci a září)

Kontakt

Lukáš Hájek

lukas.hajek@fsv.cuni.cz

čtvrtek 14:00–15:20 v on-line místnosti

<https://meet.google.com/tpv-dcbw-ddj> (nebo
kdykoliv po dohodě e-mailem v on-line formě)

fórum na Moodle

Petr Soukup

petr.soukup@fsv.cuni.cz

úterý 8:30–9:00 v on-line místnosti

[https://cesnet.zoom.us/j/4677639176?pwd=dV
AyWkJISGRrOGp2ZUJRc0l2Y3p2UT09](https://cesnet.zoom.us/j/4677639176?pwd=dVAyWkJISGRrOGp2ZUJRc0l2Y3p2UT09)

Data v médiích

Data v médiích

THE UPSHOT

The Complete List of Trump's Twitter Insults (2015-2021)

This list documents all the verbal attacks Mr. Trump posted on Twitter, from when he declared his candidacy in June 2015 to Jan. 8, when Twitter permanently barred him.

By Kevin Quealy

[nytimes.com](https://www.nytimes.com)

Data

- kvalitativní data
  - data nečíselné povahy
  - příklady jsou texty (vstupy moderátorů), obrazy (vizuály volebních kampaní) nebo zvukové záznamy (záznam pořadu)
  - pracuje se s nimi jako s jedinečnými, až samostatnými prvky
  - je možné sledovat podobnost vlastností a obsahu
- kvantitativní data
  - data číselné povahy
  - příkladem jsou počty (pořadů), procenta (sledovanosti) nebo průměry (počtu diváků)
  - pracuje se s nimi jako s reprezentanty určité kategorie
  - zpracování probíhá pomocí kvantitativních metod

Výhody a nevýhody různých dat

KVALITATIVNÍ DATA

- ✓ široká paleta druhů
- ✓ existují i tam, kde kvantitativní data ne
- ✓ odhalují nové souvislosti

- ✗ náročné zpracování
- ✗ riziko subjektivního zpracování
- ✗ hrozba snížené přesvědčivosti

KVANTITATIVNÍ DATA

- ✓ snadná práce s daty
- ✓ dostupnost a množství
- ✓ přesvědčivost

- ✗ častá povrchnost
- ✗ mohou být špatně interpretována
- ✗ neumožňují odhalovat nové proměnné

Práce s daty

- už v rámci sběru dat dbejte na jejich třídění a popis – ušetříte si spoustu následné práce
- zaznamenávejte si informace související se sběrem dat (datum sběru, odmítnutí respondentů, ...) i jejich následným tříděním (definice nových proměnných, význam jednotlivých označení, ...)
- k práci s daty je vhodné využít speciální software
  - kvantitativní data: Excel, R, SPSS, Stata atd.
  - kvalitativní data: Nvivo, ATLAS.ti, QDA Miner, MAXQDA atd.
- pozor na chyby při práci s daty – mohou se postupně násobit
- pozor na subjektivní dezinterpretace dat ve snaze „odhalit zajímavější výsledky“

Kvantitativní data

- informace, které na sebe berou numerickou podobu
- je možné je statisticky zpracovávat
- jejich hlavní výhodou je schopnost efektivně popsat velké množství případů
- jejich hlavní nevýhodou je neschopnost hlubšího porozumění jednotlivým případům
- význam kvantitativních dat v dnešním světě roste, a to včetně oblasti médií
- je důležité být si vědom nedostatků a vyvažovat je využitím kvalitativních dat

juffrouj.wordpress.com

Zdroje kvantitativních dat

- zdarma dostupné je velké množství velmi kvalitních kvantitativních dat
- univerzitní i další vědecké instituce pravidelně poskytují datasety na nejrůznější témata přímo pro vědecké účely a pravidelně je aktualizují
- zpravidla je pro použití nutná pouze registrace a souhlas s podmínkami užití
- datasety soukromých společností jsou pak často dostupné za poplatek
- alternativou jsou primární data samotných zkoumaných institucí (Poslanecká sněmovna, OSN, OECD atd.)
- další možností je stáhnutí datasetů již publikovaných článků (pokud dataset není dostupný, napište autorovi a požádejte o něj)
- v případě využití datasetů platí stejná logika citování jako v případě jiných zdrojů!

Sčítání lidu, domů a bytů; ČSÚ

The screenshot shows the website of the Czech Statistical Office (ČSÚ). The header includes the logo and navigation links: Kontakty, Odkazy, Časté dotazy, and Náповěda. A search bar is located on the right. The main navigation bar contains: Statistika, Vydáváme, Databáze, registry, Klasifikace, číselníky, Výkazy, sběr dat, and O ČSÚ. The breadcrumb trail is: Úvod > Statistika > Sčítání lidu, domů a bytů. The page title is 'Sčítání lidu, domů a bytů'. There are social media icons for Facebook, Twitter, Email, and a plus sign. The page is divided into three main sections: 'Data', 'Analýzy, komentáře', and 'Související informace'. The 'Data' section lists: Výsledky SLDB 2011 (VDB), Publikace SLDB 2011, Databáze SLDB 2011 na CD/DVD, Aplikace Census Hub, Publikace SLDB 2001, Historie sčítání (včetně vybraných dat), Historický lexikon obcí České republiky - 1869 - 2005, Historický lexikon obcí České republiky - 1869 - 2011, and Výsledky minulých sčítání. The 'Analýzy, komentáře' section lists: Analýzy SLDB 2011, Analýzy SLDB 2001, and Tiskové zprávy. The 'Související informace' section lists: Webové stránky SLDB 2011, Otevřená data SLDB 2011, and Sčítání v zahraničí. On the right, there is a 'Průřezové statistiky' sidebar with links to: Cizinci, Genderové statistiky, Senioři, Souhrnná data o ČR, Regionální statistiky, Makroekonomické údaje, and Mezinárodní data. The footer of the page shows 'CZSO.CZ'.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

Kontakty Odkazy Časté dotazy Náповěda

Statistika Vydáváme Databáze, registry Klasifikace, číselníky Výkazy, sběr dat O ČSÚ

Úvod > Statistika > Sčítání lidu, domů a bytů Vytisknout

Sčítání lidu, domů a bytů

f t e +

Data

- > Výsledky SLDB 2011 (VDB)
- > Publikace SLDB 2011
- > Databáze SLDB 2011 na CD/DVD
- > Aplikace Census Hub
- > Publikace SLDB 2001
- > Historie sčítání (včetně vybraných dat)
- > Historický lexikon obcí České republiky - 1869 - 2005
- > Historický lexikon obcí České republiky - 1869 - 2011
- > Výsledky minulých sčítání

Analýzy, komentáře

- > Analýzy SLDB 2011
- > Analýzy SLDB 2001
- > Tiskové zprávy

Související informace

- > Webové stránky SLDB 2011
- > Otevřená data SLDB 2011
- > Sčítání v zahraničí

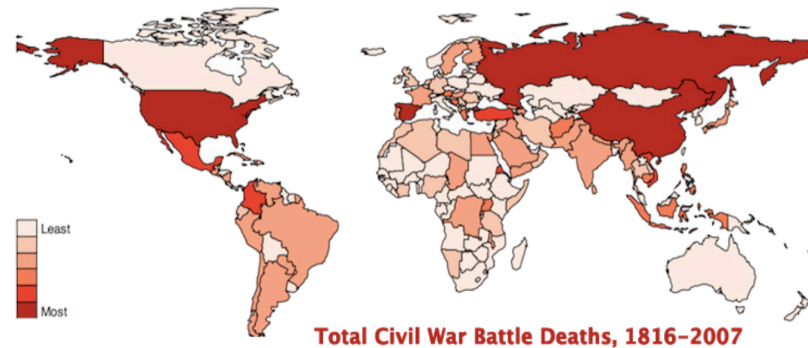
Průřezové statistiky

- > Cizinci
- > Genderové statistiky
- > Senioři
- > Souhrnná data o ČR
- > Regionální statistiky
- > Makroekonomické údaje
- > Mezinárodní data

CZSO.CZ

The Correlates of War Project

---

1 2 3

You are here: [Home](#) / [Data Sets](#)

Data Sets

[COW Country Codes](#)

The list of states with COW abbreviations and ID numbers

[Read More...](#)

[State System Membership \(v2016\)](#)

This data set records the fluctuating composition of the state system since 1816. It also identifies countries corresponding to the standard Correlates of War country codes.

[Read More...](#)

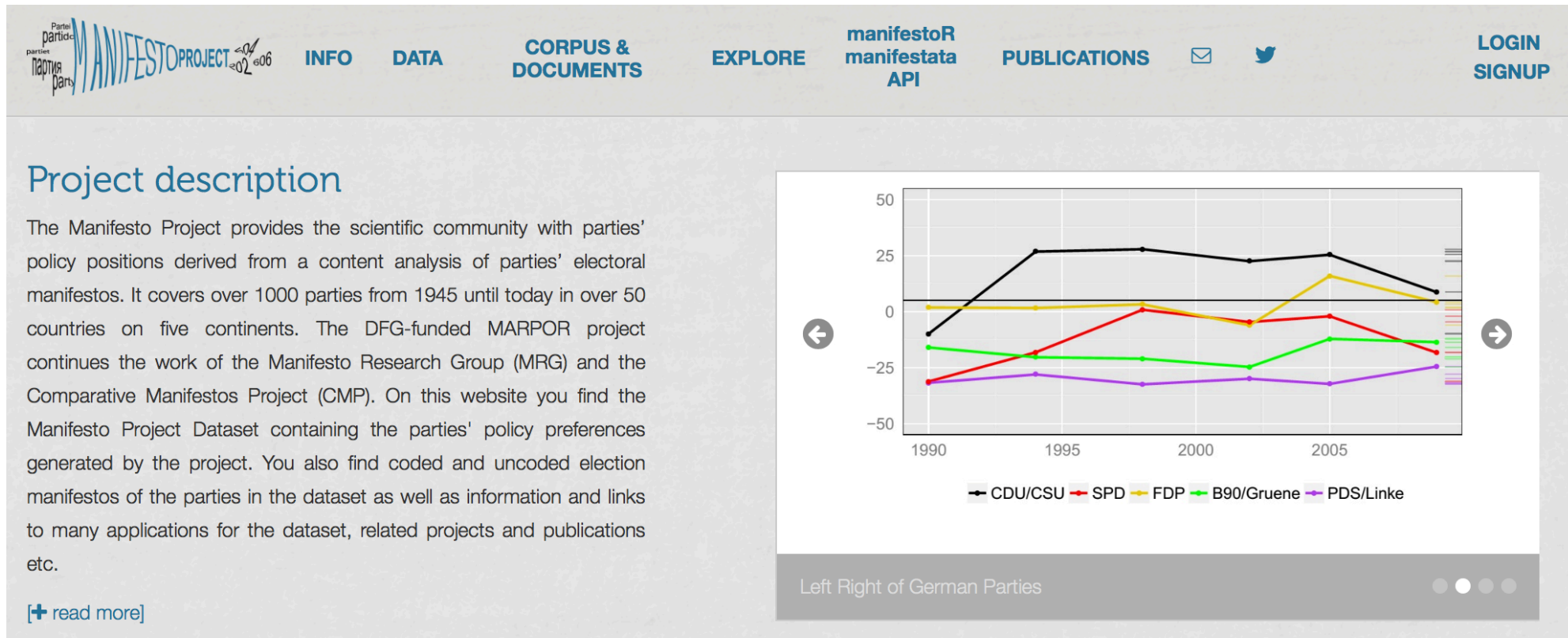
[COW War Data, 1816 - 2007 \(v4.0\)](#)

The new list of wars that will be included in the COW war databases is available. Non-state War data set (v4.0), Intra-state War data set (v4.0), Inter-state War data set (v4.0), and Extra-state War data set (v4.0) are now available.

[Read More...](#)

correlatesofwar.org

Manifesto Project

The screenshot shows the Manifesto Project website interface. At the top, there is a navigation bar with the following elements from left to right: the Manifesto Project logo (a word cloud of 'Partei' in various languages), 'INFO', 'DATA', 'CORPUS & DOCUMENTS', 'EXPLORE', 'manifestoR manifestata API', 'PUBLICATIONS', an email icon, a Twitter icon, and 'LOGIN SIGNUP'. Below the navigation bar, the main content area is titled 'Project description'. The text describes the project's scope and provides a link to read more. To the right of the text is a line chart titled 'Left Right of German Parties' showing the political positions of five major German parties from 1990 to 2013. The y-axis represents a left-right scale from -50 to 50. The x-axis shows years: 1990, 1995, 2000, and 2005. The legend identifies the parties: CDU/CSU (black), SPD (red), FDP (yellow), B90/Gruene (green), and PDS/Linke (purple). The CDU/CSU line starts at approximately -10 in 1990, rises to 25 by 1995, and remains high until 2005. The SPD line starts at -35, rises to 0 by 2000, and then falls back to -25. The FDP line starts at 0, rises to 15 by 2005, and then falls to 0. The B90/Gruene line starts at -15, falls to -25 by 2000, and then rises to -10. The PDS/Linke line starts at -35, falls to -40 by 2000, and then rises to -25.

Project description

The Manifesto Project provides the scientific community with parties' policy positions derived from a content analysis of parties' electoral manifestos. It covers over 1000 parties from 1945 until today in over 50 countries on five continents. The DFG-funded MARPOR project continues the work of the Manifesto Research Group (MRG) and the Comparative Manifestos Project (CMP). On this website you find the Manifesto Project Dataset containing the parties' policy preferences generated by the project. You also find coded and uncoded election manifestos of the parties in the dataset as well as information and links to many applications for the dataset, related projects and publications etc.

[\[+ read more\]](#)

Left Right of German Parties

Year	CDU/CSU	SPD	FDP	B90/Gruene	PDS/Linke
1990	-10	-35	0	-15	-35
1995	25	-15	0	-15	-30
2000	25	0	0	-25	-40
2005	25	-5	15	-10	-35
2013	10	-25	0	-10	-25

manifesto-project.wzb.eu

Data Poslanecké sněmovny a Senátu

Data

[Novinky](#) >

[Soubory ke stažení](#) >

Data PS

[Poslanci a osoby](#) >

[Hlasování](#) >

[Sněmovní tisky](#) >

[Ústní interpelace](#) >

[Schůze](#) >

[Sbírka zákonů](#) >

Data Senátu

[Senátní tisky](#) >

Data Poslanecké sněmovny a Senátu

Poslanecká sněmovna a Senát pro zájemce zveřejňují strukturované údaje a data ze svých agend.

V současné době je to hlavně agenda poslanců a osob, tisků a hlasování; další data budou přidávána postupně.

Soubor	Data
Data Poslanecké sněmovny	
poslanci.zip	Agenda poslanců a osob (ZIP, 72 KB, aktualizace každý den)
hl-2013ps.zip	Hlasování, 7. volební období (2013-) (ZIP, ?MB, aktualizace každý den)
hl-2010ps.zip	Hlasování, 6. volební období (2010-2013) (ZIP, 2,8MB, aktualizace každý den)
hl-2006ps.zip	Hlasování, 5. volební období (2006-2010) (ZIP, 4,5MB, aktualizace každý den)
hl-2002ps.zip	Hlasování, 4. volební období (2002-2006) (ZIP, 7,2MB, aktualizace každý den)
hl-1998ps.zip	Hlasování, 3. volební období (1998-2002) (ZIP, 6,6MB, aktualizace každý den)
hl-1996ps.zip	Hlasování, 2. volební období (1996-1998) (ZIP, 2,4MB, aktualizace každý den)
hl-1993ps.zip	Hlasování, 1. volební období (prosinec 1993-1996) (ZIP, 2,4MB, aktualizace každý den)
tisky.zip	Sněmovní tisky (ZIP, 3,5MB, aktualizace každý den)
interp.zip	Ústní interpelace (ZIP, 200KB, aktualizace každý den)
sbirka.zip	Sbírka zákonů (ZIP, 160KB, aktualizace každý den)
schuze.zip	Schůze (ZIP, 1,1MB, aktualizace každý den)
Data Senátu	
se_tisk.zip	Senátní tisky (ZIP, 180KB, aktualizace každý den)

psp.cz

Harvard Dataverse

HARVARD
Dataverse

Search ▾ About User Guide Support Sign Up Log In

Metrics 5,069,945 Downloads [Contact](#) [Share](#)

Share, archive, and get credit for your data. Find and cite data across all research fields.

Search this dataverse... [Advanced Search](#)

[Dataverses \(2,994\)](#)
 [Datasets \(80,685\)](#)
 [Files \(474,705\)](#)

Dataverse Category
[Research Project \(1,021\)](#)
[Researcher \(875\)](#)
[Organization or Institution \(265\)](#)
[Research Group \(128\)](#)
[Journal \(84\)](#)
[More...](#)

Metadata Source
[Harvested \(53,686\)](#)
[Harvard Dataverse \(29,993\)](#)

Publication Year
[2015 \(15,450\)](#)
[2011 \(9,548\)](#)
[2012 \(8,147\)](#)
[2018 \(4,690\)](#)
[2016 \(4,117\)](#)
[More...](#)

1 to 10 of 83,679 Results

Replication Data for: 'Who Becomes an Inventor in America? The Importance of Exposure to Innovation'
Nov 15, 2018 - [The Quarterly Journal of Economics Dataverse](#)
Bell, Alex;Chetty, Raj;Jaravel, Xavier;Petkova, Neviana;Van Reenen, John, 2018, "Replication Data for: 'Who Becomes an Inventor in America? The Importance of Exposure to Innovation'", <https://doi.org/10.7910/DVN/UITDYS>, Harvard Dataverse, V1
The programs replicate tables and figures from "'Who Becomes an Inventor in America? The Importance of Exposure to Innovation", by Bell, Chetty, Jaravel, Petkova, and Van Reenen. Please see the Readme file for additional details.

Replication Data for: 'Channeling Fisher: Randomization Tests and the Statistical Insignificance of Seemingly Significant Experimental Results'
Nov 15, 2018 - [The Quarterly Journal of Economics Dataverse](#)
Young, Alwyn, 2018, "Replication Data for: 'Channeling Fisher: Randomization Tests and the Statistical Insignificance of Seemingly Significant Experimental Results'", <https://doi.org/10.7910/DVN/JX6HCJ>, Harvard Dataverse, V1
The data and programs replicate tables and figures from "Channeling Fisher: Randomization Tests and the Statistical Insignificance of Seemingly Significant Experimental Results", by Alwyn Young. Please see the Readme file for additional details.

Narrative inquiry of Justin Trudeau's speech 'Je t'aime, Papa'
Nov 15, 2018
Erlandsen, Matthias, 2018, "Narrative inquiry of Justin Trudeau's speech 'Je t'aime, Papa'", <https://doi.org/10.7910/DVN/2W33JV>, Harvard Dataverse, V1
This is a narrative analysis on the eulogy addressed by 23rd Canadian PM Justin Trudeau at the funeral of his father, Pierre Trudeau — 15th Canadian PM—. From the ideas by Perelman & Olbrechts-Tyteca (1969) on the epidemic genre, by Tomashevsky's (1965) narrative and

dataverse.harvard.eu

European Election Studies

European Election Studies

[Home](#)

[European Election Studies](#)

[EES Study Components](#)

[Bibliography](#)

[Blog](#)

[News](#)

Media Study

[Home](#) \ [EES Study Components](#) \ [Media Study](#)

europeanelectionstudies.net

Infobanka ČTK

Úvod

Služby ▾

O nás ▾

Časté dotazy

Kontakt

Spolehlivý, rychlý a nezávislý zpravodajský servis.

NAŠE SLUŽBY

O NÁS

STUDENTI VERSUS

OKAMŽIKY SAMETU

ctk.cz

Mediální archiv NEWTON

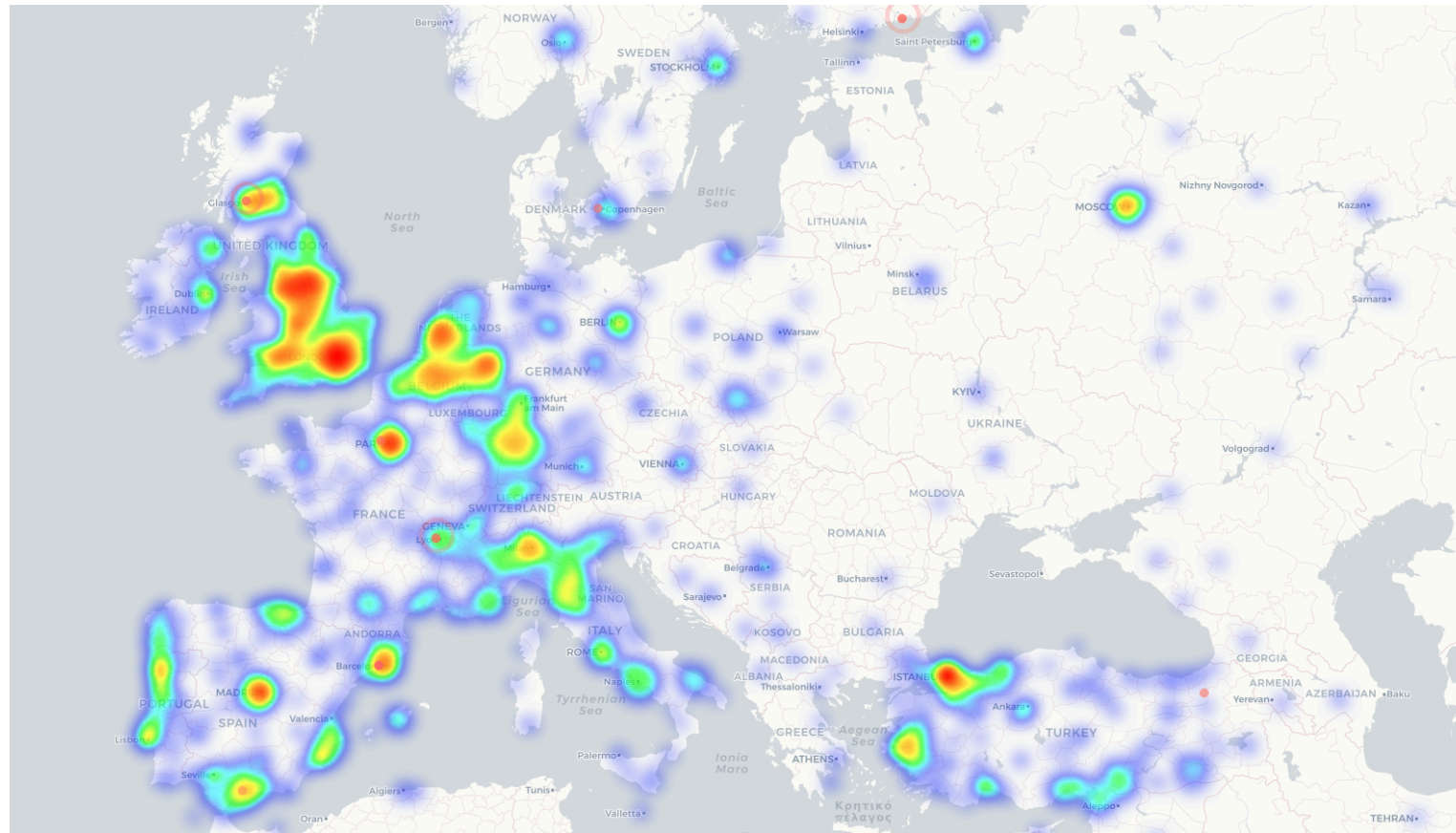

MEDIASEARCH - MEDIA ARCHIVE

mediasearch.newtonmedia.eu

#onemilliontweetmap

onemilliontweetmap.com

Čísla mohou být matoucí

3	100	1619	1078	66,58	1078	1059	98,24	81	160	27	41	15	257	67	124	287
2	100	975	571	58,56	571	568	99,47	33	91	16	24	19	156	54	100	75
1	100	1305	877	67,2	876	873	99,66	51	136	30	31	19	269	55	194	88
1	100	1614	1043	64,62	1043	1041	99,81	85	192	23	49	23	288	56	168	157
2	100	2258	1579	69,93	1579	1567	99,24	124	222	43	38	21	417	72	274	356
89	100	81929	49213	60,07	49183	48852	99,33	2421	6938	902	1920	1156	11692	3047	7568	13208
1	100	1700	1096	64,47	1095	1094	99,91	53	183	33	42	19	298	80	192	194
7	100	936	599	64	599	599	100	36	117	19	23	12	200	43	104	45
1	100	482	336	69,71	336	333	99,11	20	67	10	9	2	81	32	45	67
1	100	2092	1401	66,97	1400	1387	99,07	69	235	36	53	30	357	94	212	301
9	100	1264	830	65,66	830	826	99,52	37	174	21	34	12	248	67	108	125
1	100	594	386	64,98	386	383	99,22	9	87	10	8	15	94	30	65	65
3	100	1588	927	58,38	926	921	99,46	35	170	32	34	22	256	74	208	90
3	100	2036	1361	66,85	1358	1352	99,56	74	238	22	49	12	328	82	190	357
4	100	1403	932	66,43	932	916	98,28	46	161	26	23	10	284	98	170	98
1	100	1268	806	63,56	806	800	99,26	58	152	29	26	12	232	49	134	108
1	100	1198	771	64,36	771	767	99,48	27	135	26	33	8	203	56	150	129
4	100	3579	2000	55,88	1996	1990	99,7	71	430	60	77	49	481	140	415	267
1	100	1243	795	63,96	795	790	99,37	44	132	21	20	20	224	52	113	164
1	100	490	317	64,69	317	313	98,74	25	68	20	12	5	70	22	40	51
2	100	1914	1226	64,05	1226	1222	99,67	78	237	32	36	20	302	89	203	225
1	100	606	409	67,49	409	406	99,27	39	70	18	7	6	110	38	86	32
1	100	474	300	63,29	300	296	98,67	7	83	11	8	7	71	36	45	28
1	100	678	466	68,73	466	465	99,79	32	116	7	12	10	114	21	89	64
1	100	152	95	62,5	95	95	100	1	18	4	1	2	26	6	27	10
17	100	8139	5003	61,47	4996	4967	99,42	284	833	143	163	100	1570	323	875	676
4	100	675	466	69,04	466	461	98,93	26	87	24	11	11	150	29	74	49
4	100	2631	1544	58,68	1544	1536	99,48	80	230	41	43	23	488	90	300	241
1	100	942	626	66,45	626	619	98,88	36	112	15	22	10	196	53	112	63
1	100	416	217	52,16	217	217	100	9	62	4	7	2	34	14	60	25
2	100	641	331	51,64	331	329	99,4	13	63	4	13	7	110	17	59	43

Měření centrální tendence a rozptylu

- měřítka centrální tendence
  - průměr
  - medián
  - modus
- měřítka rozptylu
  - rozpětí
  - rozptyl
  - směrodatná odchylka

Zápis dat

- číselná řada
  - $X = \{x_1, x_2, x_3, \dots, x_n\}$
  - např. $X = \{7, 2, 1, \dots, 46, 35\}$
  - x_i je i -tý prvek množiny, např. $x_3 = 1$ (tj. zde $i=3$)
- suma
  - $\sum_{i=1}^n x_i = x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_{n-1} + x_n$
  - např. $X = \{7, 2, 1, \dots, 46, 35\}$
  - $\sum_{i=1}^n x_i = 7 + 2 + 1 + \dots + 46 + 35$

Průměr (*mean*)

- „nejcennější“ střední hodnota shrnující velké množství dat do jednoho čísla
- průměr je využíván v dalších analýzách
- slabinou průměru je vliv extrémních hodnot na něj
- součet všech hodnot dělený jejich počtem (aritmetický průměr)

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

- vážený průměr
  - jednotlivé hodnoty x jsou vyváženy další proměnnou a proto mají ve výsledném průměru různou váhu

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n w_i * x_i}{\sum_{i=1}^n w_i}$$

Medián (*median*)

- střední hodnota číselné řady
- nedokáže zachytit postavení extrémních pozorování
- v případě, že číselná řada má sudý počet prvků, mediánem je průměr dvou hodnot uprostřed

1, 3, 3, **6**, 7, 8, 9

Median = **6**

1, 2, 3, **4**, **5**, 6, 8, 9

Median = $(4 + 5) \div 2$

= **4.5**

wikipedia.org

Modus (*mode*)

- nejčastěji se vyskytující hodnota v číselné řadě
- využíváme v případě, že nás zajímá nejvyšší četnost (například vyřčených slov v pořadu)
- pokud se všechny hodnot vyskytnou v řadě jen jednou, modus zde není
  - 1,3,5,6,7
  - modus = $\emptyset$
- pokud se více hodnot objevuje stejně frekventovaně a přitom více než jednou, je zde více modů
  - 1,2,3,3,4,5,6,6,7,8,8
  - modus = 3,6,8

Příklad

- vypočtete průměr, medián a modus pro následující číselnou řadu
  - $X = \{1, 2, 5, 2, 5, 9\}$

Příklad

- vypočtete průměr, medián a modus pro následující číselnou řadu
  - $X = \{1, 2, 5, 2, 5, 9\}$

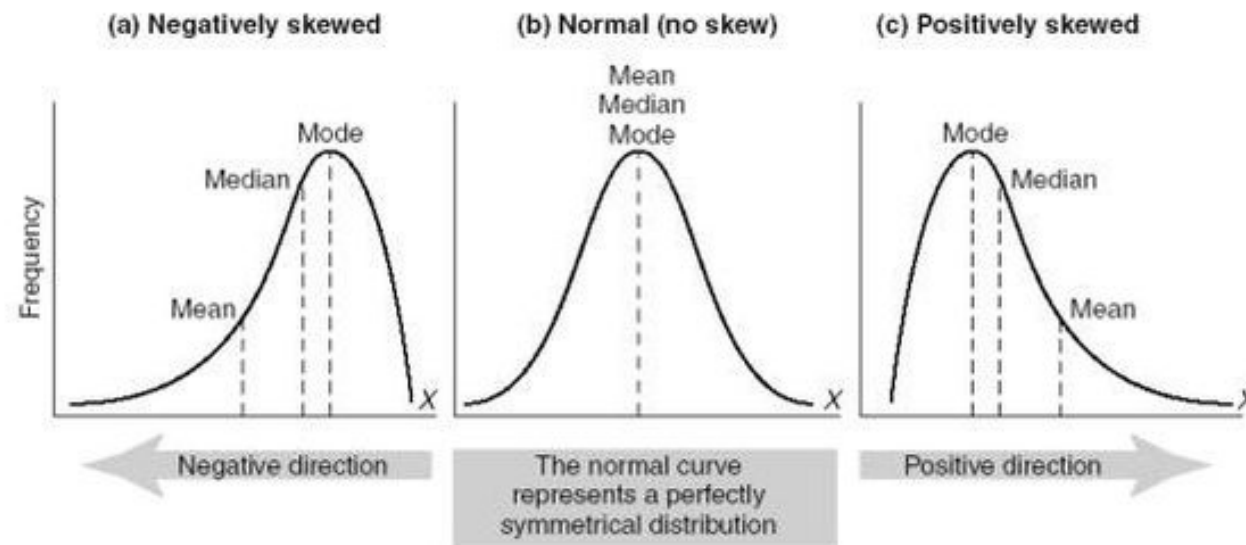
- průměr

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{1 + 2 + 5 + 2 + 5 + 9}{6} = \frac{24}{6} = 4$$

- medián
  - $X = \{1, 2, \underline{2}, \underline{5}, 5, 9\}$ -> medián = 3,5
- modus
  - 2 a 5

Měřítko centrální tendence

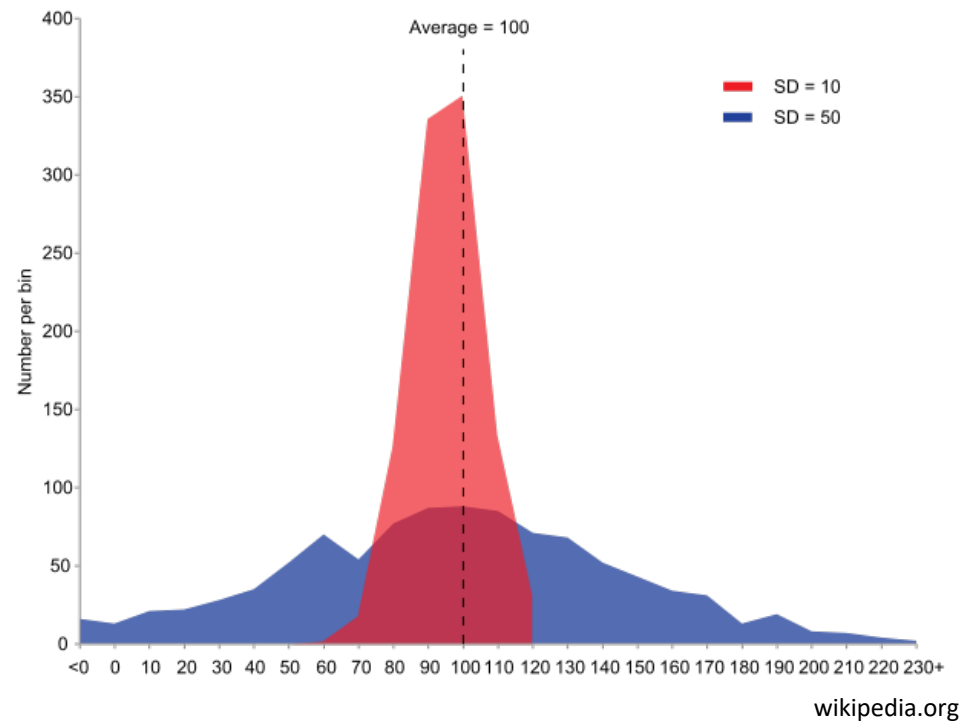
- v případě symetrického rozložení dat mají průměr, medián a modus identické hodnoty
- v případě asymetrického rozložení dat se liší a v tu chvíli nabývají o to více na významu při popisu rozložení dat
- pomocí tří čísel jsme schopni popsat dlouhou (a samu o sobě nepřehlednou) číselnou řadu

<http://luigigallo.info>

Rozpětí (*range*)

- určuje rozpětí hodnot (vzdálenost mezi nejmenší a největší hodnotou v číselné řadě)
- $R = x_{MAX} - x_{MIN}$

Rozptyl (*variance*)

- distribuce dat mohou mít stejný průměr, medián i modus, ale jejich rozložení přitom vypadá odlišně
- rozptyl určuje čtverec průměrné vzdálenosti hodnot od průměru, zatímco kontrolujeme počet pozorování
- výpočet rozptylu populace:
  - $\sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \mu)^2}{N}$
- POZOR, pokud byste někdy počítali rozptyl pro vzorek, dělitel je n-1 (týká se to pokročilejší úrovně statistiky)

Směrodatná odchylka (*standard deviation*)

- rozptyl je třeba standardizovat tak, aby jeho jednotka odpovídala jednotce původní proměnné v našich datech
  - ze čtverce se odmocninou dostaneme zpět na původní jednotky
- proto spočítáme odmocninu rozptylu a dostaneme směrodatnou odchylku:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \mu)^2}{N}}$$

Příklad

- výpočet rozptylu a směrodatné odchylky pro číselnou řadu populace:
  - $X = \{1, 2, 5, 2, 5, 9\}$

$$\begin{aligned} s^2 &= \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{N} = \frac{(1 - 4)^2 + (2 - 4)^2 + (5 - 4)^2 + (2 - 4)^2 + (5 - 4)^2 + (9 - 4)^2}{6} \\ &= \frac{9 + 4 + 1 + 4 + 1 + 25}{6} = \frac{44}{6} = 7,3 \end{aligned}$$

$$s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{N}} = \sqrt{7,3} \cong 2,7$$

Shrnutí

- základem dobré analýzy je správný sběr dat a následná bezchybná práce s nimi
- existuje mnoho zdrojů dat a stále přibývají
- pro porozumění využíváme měřítka centrální tendence a další deskriptivní nástroje
- v rámci kvantitativního přístupu k analýze dat je zásadní uvědomovat si jeho výhody i nevýhody
- zároveň je více než žádoucí propojení s kvalitativním přístupem

Mnoho úspěchů v
novém semestru 😊
